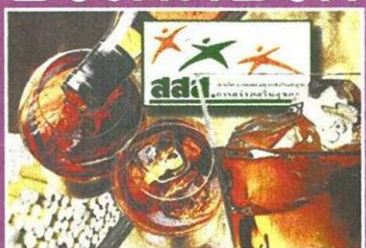

สสส. ภาษีบาป
ยิ่งโตก็ยิ่งดี

ช่วงเวลาที่ผ่านมา คนไม่น้อย
ได้ยื่นข่าวและ ★ มีต่อหน้า 5

สสส. ภาษีบาป
ยิ่งโตก็ยิ่งดี

สสส. ภาษีบาป

รู้สึกไปในทางเดียวกันว่า มีขบวนการพุ่งเป้าลดบทบาท
หน่วยงานตระกูล “ส”

เล่าลือกันว่า...เป็นความพยายามของใครบางคนที่ตั้งใจ
จะตัดน้ำเลี้ยงชุมกำลังเครือข่ายฝ่ายตรงข้าม

สสส. ก็เป็นหนึ่งในหน่วยงานตระกูล “ส” ที่ดูเหมือนว่าจะเป็น
เป้าหมายสำคัญ

ศ.นพ.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส บอกว่า ในประเทศไทย อำนาจไปสู่ ‘สัมพันธภาพใหม่’ แห่งการเคารพศักดิ์ศรีความเป็น
เมื่อ 12 ปีมาแล้ว ได้เกิดเครื่องมืออันยิ่งใหญ่ที่เป็นนวัตกรรมทางสังคม
นั่นคือการเกิดขึ้นของ สสส. หรือ สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพเพื่อเป็นเครื่องมือเปิดพื้นที่ทาง
สังคมและพื้นที่ทางปัญญาอย่างกว้างขวาง

“สังคมปัจจุบันมีปัญหาที่ซับซ้อนและยากเป็นอันมาก และมีปัญหาสังคมใหม่เป็นนวัตกรรมทางสังคม ความคิดและวิธีการ
ปัญหาเหล่านี้ใช้อำนาจไม่ได้ผล กระทั่งทบทวนกรรมต่างจุมอำนาจ ที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพใหม่ก็เป็นนวัตกรรมทางสังคม
หน้าที่ (authority) ตามกฎหมายและใช้งบประมาณจำนวนมาก ทำให้เกิดสัมพันธภาพใหม่ก็เป็นนวัตกรรมทางสังคม
ต้ององค์กรเหล่านี้เป็นโครงสร้างทางดิ่ง...”

หมายความว่า หน่วยงานรัฐปกติจะเน้นที่การบังคับบัญชา ความเป็นจริง ‘สังคมเข้มแข็ง’ จะเป็นตัวนำให้การเมืองดี
และการปฏิบัติตามกฎหมายที่วางไว้อย่างตายตัว ไม่เข้าใจและ สีสธรรมดี และเศรษฐกิจดี
ไม่มีทักษะที่จะไปสนับสนุนการเปิดพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่
ทางปัญญาอย่างกว้างขวาง

สสส.จึงเกิดขึ้น โดยมีกฎหมายพิเศษให้เป็นองค์กรอิสระที่มี
ความคล่องตัวและกำหนดให้ใช้งบประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ มาจากภาษี
บุหรี่ยาสูบ โดยไม่ต้องไปพึ่งกระบวนการงบประมาณตามปกติ

โดยหวังว่า ‘ภาษีบาป’ นี้ถ้ายิ่งสูงยิ่งน่าจะทำให้ลดการบริโภค
บุหรี่ยาสูบ ซึ่งก็จะเป็นผลดีต่อสุขภาพของประชาชนเอง
การเกิดขึ้นของ สสส. จึงต้องนับเป็นนวัตกรรมทางความคิด
และองค์กรนี้เกิดขึ้นก็เพื่อสนับสนุนนวัตกรรมทางสังคม

“ความที่เป็นของใหม่ คนที่คุ้นชินกับการคิดเชิงอำนาจและ
องค์กรเชิงอำนาจจึงไม่สบายใจกับการมีองค์กรแบบ สสส. แต่ท่าน
จะสบายใจขึ้นหากเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นตัวตั้ง”

และ...ตระหนักว่าสังคมจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงจากสังคมเชิง
อำนาจไปสู่ ‘สัมพันธภาพใหม่’ แห่งการเคารพศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์ของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีภราดรภาพ มีการรวมตัว
ร่วมคิด ร่วมทำ เป็นสังคมที่เข้มแข็ง อบอวน และมีหัวใจของความ
เป็นมนุษย์

สังคมที่มีสัมพันธภาพใหม่จะเป็นสังคมที่มีความสุข ความดี
และมีปัญหาสังคมใหม่เป็นนวัตกรรมทางสังคม ความคิดและวิธีการ
ที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพใหม่ก็เป็นนวัตกรรมทางสังคม

เราขาดความเข้าใจมิติทางสังคม ไปเข้าใจว่าการเมือง
น่าบ้าง คำสั่งสอนทางศาสนาน่าบ้าง เศรษฐกิจน่าบ้างแต่ใน

ความเป็นจริง ‘สังคมเข้มแข็ง’ จะเป็นตัวนำให้การเมืองดี
ศ.นพ.ประเวศ ย้ำว่า อำนาจเช่นอำนาจทางการเมือง ถ้าอยู่
ท่ามกลางสังคมที่เข้มแข็ง มีความเป็นพลเมืองสูง อำนาจก็จะถูก

“หมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันกระทำสิ่งที่พึงทำ” ในสังคมเผด็จการ หรือสังคมแบบตัวใครตัวมันจะไม่นิยมการมาประชุมกัน แต่ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาคนไทยได้ค้นพบการสร้างพลังทางสังคมด้วยการประชุมในรูปแบบและในชื่อต่างๆ

ตรวจสอบทำตามอำเภอใจไม่ได้ ต้องอยู่ในร่องในรอย สังคมเข้มแข็งจึงเป็นปัจจัยให้การเมืองดี ศิลธรรมดี และเศรษฐกิจดี

ในทางตรงข้าม ถ้าสังคมอ่อนแอ ผู้คนขาดจิตสำนึกแห่งความเป็นพลเมืองตัวใครตัวมัน อำนาจต่างๆ ในสังคมก็จะไม่ถูกตรวจสอบทำตามอำเภอใจได้มาก ไม่อยู่ในร่องในรอยได้มาก การเมืองจึงไม่ดี ศิลธรรมจึงไม่ดี เศรษฐกิจจึงไม่ดี

เมื่อปัจจัยชี้ขาดอนาคตของการพัฒนาประเทศอยู่ที่สังคมเข้มแข็ง... “นวัตกรรมทางสังคม” จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

“สังคมควรจะเป็นสังคมที่เข้มแข็งจนสามารถนำรัฐได้และรัฐควรสนับสนุนสังคมเข้มแข็ง ถ้าสังคมนำแล้วรัฐตามจะทำงานได้ง่ายและถูกต้องขึ้นมากทีเดียว”

แต่ต้องเข้าใจให้ตรงกันเสียก่อนว่า...สังคมไม่ได้เข้ามาแทนที่อำนาจรัฐ รัฐก็ยังต้องมีอำนาจหน้าที่ (authority) อยู่ตามเดิม แต่สังคมเข้มแข็งจะช่วยให้รัฐทำเรื่องยากๆ ซึ่งปกติทำไม่ได้ตามลำพัง

เมื่อเป็นเช่นนั้น “สังคมนำรัฐจึงไม่ใช่การแย่งชิงอำนาจกันแต่เป็นการเสริมซึ่งขาดซึ่งกันและกัน ถ้าสังคมเข้มแข็งจนสังคมนำรัฐได้ นี่จะเป็นนวัตกรรมทางสังคมอย่างยิ่ง”

สส.ซึ่งเป็นนวัตกรรมสังคมเพื่อเป็นเครื่องมือเปิดพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางปัญญาอย่างกว้างขวางจึงช่วยเชื่อมโยงเรื่องต่างๆ เข้าหากัน และการเชื่อมต่อส่วนต่างๆ เข้ามาด้วยกัน ก็จะทำให้เกิดการมีชีวิต มีจิตวิญญาณ มีหมวดธรรมเพื่อสร้างสังคมเข้มแข็ง

อันพระบรมศาสดาทรงอนุศาสน์ไว้คือหมวดธรรมที่เรียกว่า ‘อปริหานิยธรรม’ หรือธรรมะเพื่อความเจริญอย่างเดียว

“หมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันกระทำสิ่งที่พึงทำ”

ในสังคมเผด็จการ หรือสังคมแบบตัวใครตัวมันจะไม่นิยมการมาประชุมกัน แต่ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา คนไทยได้ค้นพบการสร้างพลังทางสังคมด้วยการประชุมในรูปแบบและในชื่อต่างๆ

ส.นพ.ประเวศ บอกว่า 8 ปีที่ผ่านมา สส.ได้จัดประชุมใหญ่เรื่อง ‘ฟื้นฟูพลังชุมชนท้องถิ่นสู่การอภิวัฒน์ประเทศไทย’ ทุกปี... ในแต่ละครั้งมีผู้มาประชุมหลายพันคน การประชุมต่างๆ เหล่านี้เพื่อเพิ่มพลังใจ พลังทางสังคม และพลังทางปัญญา เป็นการร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่

ในวันที่ 28-29 พฤษภาคม 2556 นี้ ในฐานะที่ สส.ทำงานมา 12 ปี และสนับสนุนกระบวนการทางสังคมมาอย่างกว้างขวางจึงจัดให้มี ‘เวทีสานงาน เสริมพลัง ร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่’ เพื่อการกำหนดอนาคตของการทำงานเพื่อสังคมร่วมกัน โดยมีฝ่ายต่างๆ ที่ทำงานเพื่อการพัฒนาอย่างหลากหลายจำนวนมากทั่วประเทศเข้าร่วม หรืออาจจะเรียกว่าเป็นการประชุม ‘มหามวลมิตรพัฒนาประเทศไทย’

เวทีนี้จะไม่ใช่เวทีดำทอแต่จะเป็นเวที ‘ถักทอกันทางสังคม’ ที่ทุกคนมีความสุขและความปลอดภัยที่จะเข้าร่วมด้วยได้

“ถ้ามีกระบวนการทางสังคมที่ผู้คนเข้ามารวมตัว ร่วมคิดร่วมทำในเรื่องต่างๆ โดยอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ ที่ยังไม่ดีก็จะดีขึ้น ที่ยังผิดก็จะถูกมากขึ้นเรื่อยๆ”

ส.นพ.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส กล่าวทิ้งท้าย.